

in.ihned.cz/zahranici

Těžko říct, zda ještě někde na světě je klášter s válečným jménem. V Portugalsku ano. Jméno jedné z nejnádhernejších staveb v zemi Batalha totiž znamená v portugaltině „bitva“. Stavbě stejnojmenného kláštera zasvěceného Panně Marii Vítězné předcházely dějinné zvraty i skutečná bitva. Výsledkem je skvostná stavba, která se dostala na seznam památek UNESCO.

Dík za vítězství

Když roku 1383 zemřel Ferdinand I., vymřel po meči burgundský panovnický rod, který vládnul Portugalsku téměř tři staletí. Manželem jediné Ferdinandovy dcery Beatriz byl kastilský král Juan I. a ten si dělal na uvolněný trůn nárok. Portugalské stavy si za krále raději zvolily nevlastního Ferdinandova bratra, nemanželského syna Pedra I., velmistra rytířského řádu sv. Benedikta – Jana Avizského. Ten se jako Joao I. (Jan I.) stal zakladatelem druhé ze tří královských dynastií Portugalska, takzvaných Avizů.

Král Leónu a Kastilie popichován svou vlastní tchýní se s tím ovšem nechtěl smířit. 14. srpna 1385, den před Nanebevstoupením Panny Marie, se u městečka Aljubarrota střetla vojska obou stran. Na portugalské straně sedm tisíc vojáků a několik stovek anglických lučištníků povolaných Janovou anglickou manželkou Filipou z Lancasteru. Proti nim ohromná přesila: 17 tisíc kastilských vojáků podporovaných dalšími dvěma tisíci Francouzů. Téměř beznadějná situace. Jan I. i jeho vojevůdce Nunho Alvares Pereira učinili slavnostní slib, že pokud zvítězí, nechá každý z nich postavit na počest Panny Marie klášter.

FOTO: LUMÍR PECOLD

Neuvěřitelné se stalo skutekem, Portugalci bitvu vyhráli a oba velitelé také dodrželi svůj slib a ozdobili Portugalsko dvěma skvostnými kláštery. Nunho Alvares Pereira nechal postavit karmelitánský klášter v Lisabonu a král dva roky po vítězné bitvě začal se stavbou kláštera řádu dominikánů s katedrálou Santa Maria da Vitória nedaleko bojiště. Proto lidé klášter časem přejmenovali na Batalha – Bitva.

Gotika i renesance

Klášter s katedrálou je postavený v údolí řeky Rio Lena, obklopen překrásnými kvetoucími oleandry a velkými stromy skýtajícími žádoucí stín. Trojlodní chrám s východní příčnou lodí, k níž je připojeno pět oltářních kaplí i přilehlý klášter, je jedinečný gotický komplex ozvláštněný řadou prvků manuelského stylu a renesance.

Během vlády šesti portugalských králů se tu vystřídalo osm stavitelů, aby vytvořili

zcela unikátní dílo. Architektura kláštera a vnitřní zařízení je tedy v různých stylech, od vrcholné gotiky až po renesanci.

Hlavní portál katedrály je ve stylu vrcholné gotiky s výzdobou asi 100 soch. V osmiboké kapli, postavené v letech 1426–1434 stavitelem Huguetem, pocházejícím zřejmě z Francie, stojí sarkofág zakladatelů kláštera zdobený reliéfy královských manželů Jana I. a jeho manželky Filipy z Lancasteru držících se za ruce. Klášter měl být totiž i hrobkou nového královského rodu Aviz. Přes 100 let tu byli pochováni příslušníci dynastie. Potom ale král Emanuel I. dal postavit jako místo svého odpočinku i svých

potomků klášter v Belemu v Lisabonu. Královský zájem i peníze se přesunuly, a tak se stalo, že nové mauzoleum, jež se začalo stavět v 15. století, nebylo ani dokončeno. Stavbu tvoří mohutný osmihran o průměru 20 m. Kolem něho je sedm kaplí s velmi bohatými rostlinnými a figurálními vlysy. Kaple nejsou zastřešené a odtud název – Nedokončené kaple.

Batalha, to je mistrovské dílo postavené ze světlého vápence. Vysoké, úžasně zdobené portály, oblouky jedinečně propletené žebrovím a kamennými filigrány. Kamenné krajky vyrazí dech a je zároveň největší chloubou kláštera. ●

LUMÍR PECOLD

Klášter Batalha

INFORMACE

Batalha je asi 115 km severně od Lisabonu. Autobusové spojení je z Lisabonu, Leirie a Fátimy. Otevřeno denně 9 – 18 hodin, v měsících říjen až březen se zavírá již v 17 hodin. Na seznam Světového dědictví UNESCO byla Batalha zapsána v roce 1983. Obdivuhodný je nejen styl a kamenná výzdoba kláštera, ale také rozměry chrámu: délka 79 m a výška 32,5 m.

Magazín Hospodářských novin • Šéfredaktor listu: Roman Gallo • Vedení magazínu: Libor Ševčík, Jan Pergler • Grafika: Zuzana Michálková • Redakce: Dobrovského 25, 170 55 Praha 7, e-mail: in.hn@economia.cz, telefon: 233 073 118, fax: 233 072 060 • Příjem inzerce: Inzertní oddělení Economia a. s., Dobrovského 25, 170 55 Praha 7, telefon: 233 071 782 • Tisk: Moraviapress, a. s., Břeclav • Samostatně neprodejný